

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal holidays.
75,000 Readers

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 208. — ŠTEV. 208.

NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 5, 1923. — SREDA, 5. SEPTEMBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

GRŠKA VLADA MORA TAKOJ PLAČATI

Mussolini pravi, da bo zvišal svoje zahteve, če Grška ne bo takoj poravnala škode. — Položaj na Krfu je baje normalen. — Italijanski ministrski predsednik kritizira Anglijo. — Jugoslavija zahteva posredovanje Lige narodov, če ne, se bo sama aktivno udeležila spora.

London, Anglija, 4. septembra. — Ako ne bo Grška v najkrajšem času ugodila vsem zahtevam ultimata, bo Mussolini zvečal svoje zahteve.

"Daily Mail" je dobil iz Rima poročilo, da je rekel ministrski predsednik: —

"Kakor hitro bodo Grki plačali, kar zahtevam, bom poklical svoje vojaštvo s Krfa. Vsekakor je pa boljše zanje, da takoj plačajo, kajti prihodnji teden bo cena večja. Niti na misel mi ne pride, da bi zasedel še kaj grškega ozemlja. Nastopil bom pa z največjo odločnostjo, če bodo Grki kaj škodovali kakemu italijanskemu podniku ali njegovi lastnini."

Vlada je odločno demantirala vest, da so Italijani zasedli še dva otoka južno od Krfa.

Rim, Italija, 4. septembra. — Ko je danes otvoril ministrski predsednik Mussolini kabinetno sejo, je rekel:

Položaj na Krfu je popolnoma normalen. Prebivalstvo je mirno. Italijanska garnizija z lahkoto vzdržuje red. Evropa je začela izpreminjati svoje mnenje. Vedno več izjav se poraja v naš prilog. Svet Lige narodov je izjavil, da bo rešil samolastni ta spor. Tega pa mi ne moremo dopustiti. Naša čast je omadeževana, in naše časti ne bo razen nas, nihče drugi pral."

Atene, Grško, 4. septembra. — Kabelska zveza med Krfom in Atenami je pod strogo italijansko cenzuro.

Italijani cenzurirajo vsako brzojavko.

Belgrad, Jugoslavija, 4. septembra. — Ker je dosti ministrov odsotnih, ni bilo mogoče sklicati kabinetne seje, ki bi se pečala z grškim položajem.

Dnevnik "Vreme" je objavil članek, v katerem je jako značilen naslednji odstavek: —

"Če bo začela posredovati Liga narodov in bo pokazala dovolj zmogljivost, da bo vsilila nesprotujočima si strankama svojo voljo, se bo naša vlada omejila na diplomatično akcijo v pravomočju Lige narodov. Če bo pa Liga brez moči, nam ne bo kazalo drugega, kot da se aktivno udeležimo rešitve zapletenega vprašanja. Naša vlada se ni dosedaj še nicesar lotila. Povdariti je pa treba, da sedanji spor ni samo spor med Grško in Italijo, ampak je dalekosežnejšega pomena."

London, Anglija, 4. septembra. — Grško poslanstvo je danes odločno zanikalo laška poročila o notranjih nemirih na Grškem.

Najnovejše brzojavke iz Aten poročajo, da vlada po vsej deželi poplen mir.

Atene, Grško, 4. septembra. — Danes so aretirali tri pastirje, ki so se mudili v bližini prostora, kjer je bilo umorjenih pet italijanskih omejenih komisarjev.

Eden med njimi je izjavil, da je videl, kako so popadli komisarji na tla ter da je šest neznancev takoj zatem pobegnilo preko albanske meje.

Kdor bo izročil morilce roki pravice, bo dobil milijon drahem nagrade.

ITALIJANSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK MUSSOLINI.

JAPONSKA CESARSKA DVOJICA NA VARNEM

Veliko članov cesarske družine je postalo žrtev potresa. O nemškem poslaniku Solfu ni nobene sledi. Med mrtvimi je tudi dosti inozemcev.

Washington, D. C., 4. sept. — Japonski cesar in cesarica ter prinčregent so na varnem.

Tozadevna brzojavno poročilo je dobil tukajšnji japonski poslanik.

Nadalje omenja brzojavka: Število žrtev znaša na stotine oseb. Spodnji del mesta je v razvalinah. Pet članov cesarske družine je med pogrešanimi. Pogrešajo maršala Kanina, justičnega ministra Okasia in več drugih državnih dostojanstvenikov.

Osaka, Japonsko, 4. septembra. Potresni sunki se še neprestano ponavljajo. Ponavadi sledi vsakemu potresnemu sunku požar. Mesto Havagui je večeraj zgorelo.

Berlin, Nemčija, 4. septembra. Sproga nemškega poslanika na Japonskem dr. Solf je danes obrnila na tukajšnje ameriško poslanstvo s prošnjo, da bi ji izposlovalo kako informacijo o njenem možu.

Izza potresa ni o dr. Solfu nobene sledi.

Tokio, Japonsko, 4. septembra. Kolikor se je moglo dosedaj doznati, je izgubilo pri potresu par sto inozemcev življenj. Dosti se jih je še pravčasno rešilo na ladje v pristanišču.

Pariz, Francija, 4. septembra. Na Japonskem je bilo vsega skupaj 540 Francozov, med katerimi je kakih 120 duhovnikov. Njihova usoda ni znana.

RAZBURJENJE NA OTOKU KRFU.

Krf, 4. septembra. — Razburjenje, ki je nastalo na otoku Krfu takoj po italijanskem obstreljevanju, se še ni poglobilo. Ljudje si ne upajo spati v hišah, ampak begajo preplašeni po mestu.

Italijanska vlada je izdala okrožnico, v kateri izraža sožalje družinam, kojih člani so bili usmrčeni pri obstreljevanju. Izjavila je, da bo plačala družinam zadostno odškodnino.

Vsega skupaj je bilo trinajst mrtvih, nad petdeset pa ranjenih.

NEMŠKI MONARHISTI IZGUBLJAJO VPLIV

V Nuernbergu je prišlo do krvavega spopada, ki pa ni imel nobenih dalekosežnih posledic. Nova poročila o nemško-francoskem zbližanju.

Berlin, Nemčija, 4. septembra. Včeraj so imeli monarhisti v Nuernbergu svoj dan. Vse je preokovalo, da bo ta dan usodepolen za vso Nemčijo, pa je vse še precej mirno poteklo.

Završilo se sicer nekoliko spopadov — dva človeka sta celo izgubila življenje — toda nemir niso imeli nobenega vpliva na splošni položaj.

Po Nemčiji se širijo poročila, da se bosta Nemčija in Francija kmalo sporazumeli glede Ruhr okraja. Časopisje sviri prebivalce pred prevelikim optimizmom, češ, da bo optimizmu sledilo veliko razočaranje.

Francija bi bila baje zadovoljna, če bi Nemci dopustili, da bi Poincare samo navidezno prodrl s svojimi zahtevami.

Koliko je resnice na tem, se seveda zaenkrat še ne da reči, dokler se stvar temeljito ne preiskusi.

Nadalje je veliko vprašanje, če bi se hoteli Nemci vkloniti Poincarejevemu zahtevam, magari da bi bile samo "navidezne".

Poincarejeva poglavitna zahteva je, da mora Nemčija najprej prenehati finančno podpirati ruhrske delavce. Šele ko se bo to zgodilo, bo mogoče doseči med o vema državama kak sporazum.

Francija je prepričana, da bi bilo takoj konec pasivnega odpora v Ruhr okraju, kakor hitro bo odrekla Nemčija svojim delavcem podporo.

COOLIDGE BO NADALJEVAL Z HARDINGOVO PROHIBICIJSKO POLITIKO.

Washington, D. C., 4. sept. — V Beli hiši je bilo danes razglašeno, da se bo posluževal novi predsednik Coolidge iste politike napram prohibicijskemu vprašanju kot jo je zasledoval pokojni predsednik Harding.

Predsednik upa, da bodo zvezne in državne oblasti bolj tesno sodelovale ter bo Volsteadova postava izvedena do njenih podrobnosti.

MAJNARJI IN BARONI SE BODO SPORAZUMELI

Če bodo premogarski baroni garantirali delavcem, da bodo zaslužili najmanj po pet dolarjev na dan, bo stavka kmalu končana.

Harrisburg, Pa., 4. septembra. Če bodo zastopniki antracitnih operatorjev garantirali vsakemu delavcu najmanj po pet dolarjev zaslužka na dan, bo stavka, ki je izbruhnila dne 1. septembra, kmalu končana, in 158.000 premogarjev se bo vrnilo na delo.

Vladni posredovalec governor Pinehot je zahteval, naj bi operatorji zvišali kontraktnim delavcem plačo za deset procentov. Zahtevali so sicer dvajset procentov, toda zadovoljili bi se s polovico.

Delavci plačani od dne, zaslužijo od \$4.20 do \$5.60.

Po Pinehotovem načrtu bi jim bila zvišana plača za 42 oziroma 56 centov na dan. Tega pa majnarji nočejo. Zahtevajo minimalno plačo \$5.00 na dan.

Ako bi dali dnevnim delavcem po pet dolarjev na dan in bi zvišali kontraktnim delavcem plačo za deset procentov, bi se povišala cena premogu za en dolar pri toni.

SPLOŠEN NAPREDEK V RUSIJI.

Pariz, Francija, 4. septembra. Velike ameriške industrijske in finančne skupine hočejo na vsak način obnoviti svoje trgovske zveze z Rusijo. V Ameriko se je vrnil predsednik Guaranty Trust Company. Ko so ga vprašali, kako mu je ugajalo v Evropi, je odvrnil: —

Najzanimivejša stvar, kar sem jih opazil na vsem svojem potovanju je izvanreden velik napredek sovjetske Rusije. Rusija napreduje v vseh ozirih in na vseh poljih. Ruska vlada je tako ustaljena, da je ne more nihče strmo glaviti.

JUGOSLOVANI SE BODO PRIDRUŽILI GRŠKI.

Belgrad, Jugoslavija, 3. sept. Kljub temu, da si jugoslovanska vlada ne vse načine prizadeva ohraniti mir, ji končno ne bo kazalo drugega kot da se v slučaju vojne pridruži Grški.

Anglija upa, da se bo angleškimi diplomatom posredilo pregovoriti Italijo, da ne bo napovedala vojne.

DELAVCI PROTI IMPERIJALIZMU.

Plymouth, Anglija, 3. sept. — Tukaj se začel danes kongres obrtnih uni. Glavni govor je imel predsednik J. B. Williams, ki je rekel med drugim tudi sledeče: —

Hohenzollernei so zapustili svoj prokleti imperijalizem ogrožajo svetovni mir in ga vsled tega ne more noben pošten človek trpeti.

POTRES NA CIPRU.

London, Anglija, 4. septembra. Sem je dospelo poročilo, da se je pojavil na otoku Cipru močan potres. Podrobnosti še niso znane.

BRAZILSKI USTAŠI V BOJU Z REDNIMI ČETAMI.

Montevideo, Uruguay, 4. sept. Pri Rio Grande de Sul v Braziliji se je vnela vraga bitka med ustašami in braziljskimi rednimi četami. Ranjenecv je toliko, da so odšli trije oddelki Rdečega Kriza na bojišče.

POTRES JE ZAHTEVAL 500,000 ŽRTEV

Samo v Tokio je bilo usmrčenih 300,000 oseb. — Potresni sunki še vedno trajajo. — Dva milijona ljudi je brez hrane in brez strehe. — Vihar ob californijski obali. Roparske bande plenijo po mestih. — Nad mestom Tokio in okolico je proglašeno vojno stanje.

San Francisco, Cal., 4. septembra. — Danes je dospel v Tomioko kužir iz Oyame ter sporočil tamošnji Radio Corporation of America, da je vsled potresa izgubilo življenje nad pol milijona ljudi in da je nad 300,000 hiš v razvalinah.

Neko poročilo omenja, da straži cesarsko palačo regiment infanterije, bataljon inženirjev in divizija cesarske straže.

Harbin, Madžurija, 4. septembra. — Samo v Tokio je izgubilo nad 300,000 ljudi življenje. Svit požara, ki divja po glavnem mestu, je videti nad dvesto milj naokoli.

Potresni sunki se še vedno pojavljajo. Vulkan, ki je oddaljen 40 milj od Tokio, še ni prenehal bruhati.

Reka Sumida si je poiskala novo strugo skozi opustošeno mesto.

Tokio, Japonsko, 4. septembra. — Vsled potresa in požara, ki je izbruhnil zadnjo soboto, je mesto popolnoma uničeno.

V Tokiu in Jokahami se je smrtno ponesrečilo nad stotisoč ljudi.

Povzročena škoda na posestvih znaša na stotine milijonov dolarjev.

Ameriško poslanstvo je razdejano. Po vseh opustošenih krajih je proglašeno vojno stanje.

V Tokio vladata mir in red, če pa kmalo ne bo zunanje pomoči, bo začelo prebivalstvo umirati lakote.

San Francisco, Cal., 4. septembra. — Zgorajšnja brzojavka je prva, ki je dospela naravnost iz japonskega glavnega mesta izza sobote zvečer.

Los Angeles, Cal., 4. septembra. — Na nekaterih krajih obali se je dvignila voda za celih dvajset čevljev, česar ne pomenijo niti najstarejši pomorski. Domnevajo, da je to posledica potresa na Japonskem.

Mornariški opazovalci pravijo, da ni bilo ob pacifični obali nobenega viharja in da je naraščanje vode brezdvomno posledica japonskih vulkanskih izbruhov.

Osaka, Japonska, 4. septembra. — Japonska vlada seje odločno lotila treh največjih problemov kar jih je imela v zgodovini svoje dežele.

Prvi problem je naslednji: Preskrbeti mora z živili, obleko in prenočiščem več kot dva milijona ljudi v Tokio ter nadaljne milijone po ostalih delih dežele. Posebni uradniki zaplenjajo vsa preobila živila, ki se nahajajo po nepoškodovanih skladiščih. Po vsej deželi je organizirana pomožna akcija.

Drugi problem: Oblasti morajo vzdržati mir in red v Tokio in drugih mestih, ker organizirane roparske tolpe že plenijo po deželi. Po vseh mestih je proglašeno vojno stanje.

Tretji problem: Nanovo je treba zgraditi porušena mesta, železnice, ceste, brzojavne in telefonske zveze. V to svrhu bo potrebna najmanj ena milijarda funtov šterlingov.

Nagasaki, 4. septembra. — Med žrtvami potresa je tudi princ Jimazdu, član slavne družine Satsuma.

Osaka, Japonska, 4. septembra. — Potresni sunki se še vedno ponavljajo posebno v okolici Kavagui. To mesto leži ob edini železnici, vodeči v Tokio, ki je ostala nepoškodovana.

Najhujši potres, ki se je v preteklosti pojavil na Japonskem, je bil leta 1703.

Tedaj je bilo razdejano mesto Yeddo, in pri tej priliki je izgubilo življenje devetdeset tisoč oseb.

V novejšem času je bil najhujši potres leta 1891. Pri tej priliki je bilo 7000 ljudi usmrčenih, 17.000 pa ranjenih.

Leta 1914 sta bila dva velika potresa. Prvi je bil v mestu Sakuri, drugi pa na otoku Hondo.

Pred sobotnim potresom je bil največji leta 79 v Pompeji na Laškem, kjer je izgubilo življenje 120,000 oseb.

NAJNOVEJŠI NAČRTI HENRYJA FORDA.

Iz Charlestona, W. Va., poročajo, da namerava Henry Ford raztegniti svojo železnico Detroit, Toledo & Tronton Line do Atlantskega oceana. Najprej je hotel kupiti staro Virginia železnico, ker pa niso njene akcije naprodaj, je sklenil graditi na svojo roko.

VELIKO JAPONSKIH LADIJ IZGUBLJENIH.

Moсква, Rusija, 4. septembra. Zadnje informacije, ki so dosepele iz Vladivostoka, naznanjajo, da se je pri zadnjem potresu potopilo več japonskih bojnih ladij.

POGREBNI OBREDI ZA POKOJNO PRINCEZINJO.

London, Anglija, 3. septembra. Jutri se bodo vršili tukajšnji pogrebni obredi za pokojno grško princezino Anastazijo. V cerkvi sv. Filipa bodo čitali mašo zadušnico.

Vsak pevec bi moral imeti novo izdajo "PESMARICA GLAZBENE MATICE".

Za štiri moške glasove Uredil Matej Hubad
Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje 103 najboljših in najnovejših pesmi z notami.
Cena s poštnino \$3.00.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Včeraj se bile naše cene sledele:

Rasplošila na zadnje pošte in izplačala "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

1000 Din. ... \$11.70 ... K 4,000
2000 Din. ... \$23.20 ... K 8,000
5000 Din. ... \$57.50 ... K 20,000

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Italija in zasedene ozemlje: Rasplošila na zadnje pošte in izplačala "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir \$ 9.60
300 lir \$14.10
500 lir \$23.00
1000 lir \$45.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Ka pokliče, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovoljujejo po možnosti še poseben postopek. Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; is tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dšpe pošlani denar v roko.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

Zagonetno, toda resnično.

Višek predrznosti.

(Konec.)

Odvledli so ga nazaj v Danne-moro in sicer v bolnišnico. Več dni je ležal med življenjem in smrtjo, upanja na beg pa ni opustil.

Strážniki ga niso posebno nadzorovali, vedoč, da z bolno noge ne more daleč.

Ko se mu je rana deloma zacelila, je začel šepati po bolnici in se je vsakemu smilil.

Začetkom decembra je pa zopet pobegnul. Vedel je namreč, da mu je edino iz bolnišnice beg mogoč. Kakorhitro ga zapro v samotno celico, je vse izgubljeno.

Neke viharne noči je odmahnil mrežo pri oknu ter se spustil s pomočjo rjuhe in druge odeje na prosto.

Bilo je ob enajstih zvečer. Vedel je, da bodo njegov beg razkrili šele naslednjega jutra. Imel je torej sedem ur časa.

Brez orožja, denarja in hrane je bil Hardy v obupnem položaju. V sosednji vasi je vlomil v neko trgovino, si nabavil potrebno obleko in površnik.

Obešil se je za neki tovarni vlak, in naslednje jutro je bil v Albany.

Šel je naravnost v poslansko zbornico ter stopil k poslancu iz njegovega newyorškega okraja.

— Za božjo voljo, Hardy, kaj pa ti tukaj? — se je začudil poslanec.

— Včeraj so me izpustili — je odvrnil Hardy prostodušno.

Poslanec ni še ničesar slišal o ponovnem begu in ni niti najmanjše dvomil o Hardyjevi izpovedi. Segel je v žep ter mu dal denar, za katerega je Hardy prošil.

Še tistega dne je izvedel poslanec iz listov o Hardyjevem begu. Zakaj je čakal dva dni, predno je sporočil policiji, je precej čudno in sumljivo za poslance.

Pol ure po obisku v poslanski zbornici je Hardy izginil iz Albany. Posrečilo se mu je dospeti v Kanado, kjer mu je dala neka zavržena ženska dovolj denarja, da je nadaljeval beg.

Tri mesece pozneje je izvedela policija, da je v Londonu in da se veselo zabava. Ker beg iz bolnišnice ni tak pregrešek, da bi mogla dobiti Amerika iz Anglije nazaj begunec in ker ni bilo mogoče z gotovostjo trditi, da je bil Hardy oni človek, ki je oropal banko v Quebecu, je smel ostati v Angliji neovirano 'oliko časa, dokler se je pokoril tamošnjim postavam.

Hardyju se je torej posrečilo doseči prostost.

S tem pa še ni končana ta zgodba. Pred seboj je imel še težko življenje, o katerem naj bo sporočeno v naslednjem.

Poldrugo leto je živel v Londonu, pri tem je pa izrpal svoje denarne zaloge in treba je bilo pobrigrati se za nove vire.

Podal se je v Nemčijo ter na isti način kot v New Yorku oropal banko bratov Schueler v Baden Baden.

V banki je izpred blagajnikovega nosa pograbil šop bankovcev — vsega skupaj stotisoč mark — kakih 25.000 dolarjev po tednjem kurzu.

Posrečilo se mu je pobegniti, toda že par tednov pozneje so ga aretirali v Frankfurtu, kjer se je izdal za ameriškega industrijaleca.

Nemci so pa znali dobro paziti nanj.

Ko je odsedel kazni, sta ga v Frankfurtu prevzela dva novy oroka detektiva ter ga odvedla v Ameriko, kjer je imel preleteti še petnajst let.

Šele leta 1918 je prišel v svobodo.

Iz ječe je pa prišel brez noge, kajti odrezati so mu jo morali, ker mu je prišla gnila.

Potem je za nekaj časa izginil. Pred štirimi leti so ga aretirali v Baltimore, ko je hotel novičiti par denarnih izkaznic, katere je bil ukradel neki njegov tovariš.

Poslali so ga v Atlanto, kjer je umrl dve leti kasneje vsled jetu-ke.

Svoj zločinski posel je začel opravljati v starosti 24 let. Umrl je v starosti 57 let.

Nad trideset let je preživel za zidovjem.

Jugoslavia irredenta.

Krčmarjeva nezgoda.

Krčmarju Josipu Tillerju, ki se je 13. avgusta vračal z vozom vina iz Boljune domov, se je pri nekem cestnem ovinku prevrnil voz. Pri tem je krčmarja zadel v levo nogo težak sod in mu jo zlomil pod koleno.

Požar v Barkovljah.

Dne 14. avgusta popoldne je na posestvu vdove Marije Pahor v Barkovljah št. 834 izbruhnil velik požar. Vnel se je senik, v katerem je bilo okoli 60 stotov sena. Senik je bil v trenutku v plamenu in se je gasilec le z največjim naporom posrečilo preprečiti, da ni plamen objel sosednjih poslopij. Škoda je velika, a je polcena z zavarovalnino.

Iz pekla ni nobene rešitve.

Ko je Michelangelo slikal v sikstinski kapeli "poslednjo sodbo", je naslikal nekega kardinala, ki ga ni mogel videti, med pogubljenimi v peklu in sicer tako dobro, da ga je takoj lahko vsak spoznal. Papež Leon X. je prišel večkrat v kapelo, gledal kako delo napreduje, in ni bil nič kaj vesel, da se je nahajal tako visok cerkveni dostojanstvenik v peklu. Prosil je Michelangela, naj mu obraz spremeni; ta je pa odgovoril: Iz pekla ni nobene rešitve. Ko je kardinal izvedel, kam ga je mojster postavil, je šel k papežu in se bridko pritožil. Leon je pa zmajal z rameni in mu je rekel: "Eminenca, če bi Vas bil djal Michelangelo v vice, bi Vas lahko rešil; a dal Vas je v pekel, tam pa moja beseda nič ne izda in ne morem Vam pomagati."

Redukcija uradnikov na železnici.
Pri sarajevski direkciji državnih železnic se je dne 1. avgusta 1923 izvršila redukcija (znižanje) uradnikov in nameščenecv. Direkcija je predlagala samo 12 oseb za redukcijo, ministrstvo pa je reduciralo 60 uradnikov in nameščenecv. Oni, ki imajo nad 10 let službe, dobijo pokojnino, oni, ki imajo nad 5 let službe, dobijo odpravnino, ostali pa enomesečno plačo.

† NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjamo prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je kruta smrt vzela našo ljubljeno hčerko

FRANCES OVEN

po mučni 4dnevni bolezni. Umrla je dne 2. avgusta 1923 na zastrupljenju krvi. Rojena je bila 11. oktobra 1909 v Evelethu, Minn. Truplo pokojne smo izročili materi zemlji na katoliškem pokopališču v Evelethu.

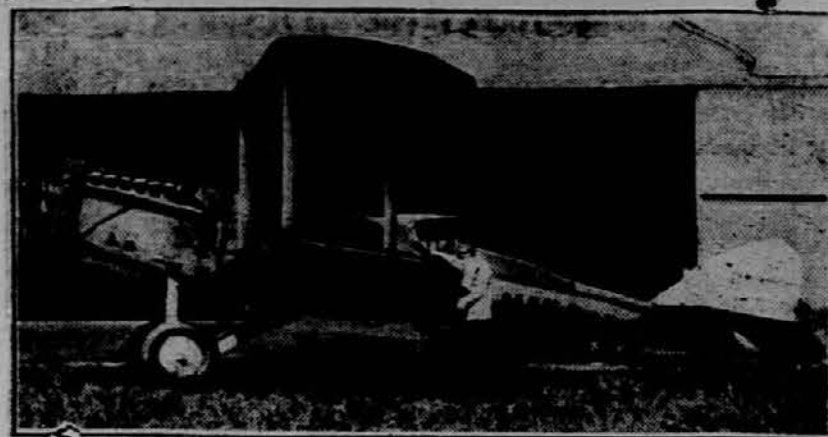
Prav iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje in urah žalosti in trpljenja. Srčna hvala za krasne vence mojemu bratu Antonu Ovrnu, mojemu svaku Luki Kržiščniku, mojemu bratrancu Johnu Pozniku, mojemu nečaku Antonu Gradišarju, mojemu prijatelju Franku Kastelien, družinam John Rebol, Peter Zabret in John Korenčan ter Oliver Iron Mining Co in City Meat & Grocery Co. Še enkrat lepa hvala vsem, ki so ranjko spremlili na pokopališče.

Spavaj mirno, ljuba hčerka in sestra, in lahka naj ti bo ameriška gruda!

Zaljubljeni ostali:

Joe in Mary Oven, stariši.
Mary, Josephine, Mollie, Rose in Annie, sestre.
John in Joe, brata.
Vsi v Evelethu, Minn.

ZRAKOPLOV AMERIŠKE ZRAČNE POŠTE.

Redna zračna poštna zveza med New Yorkom in San Franciscom je končno ustanovljena. Pismo potrebuje iz New Yorka v San Franciscu osemindvajset ur. — Službo opravljajo zrakoplovi kot ga vidite naslikanega zgoraj. Spodaj je pilot C. E. Johnson.

Problem bodoče velike Rusije.

Kdor pazljivo zasleduje dogodke v sovjetski Rusiji, lahko opazi dva značilna momenta v njenem notranjem življenju odnosno njeni državnotvorni politiki. Dve osnovni ideji, dva politična orjaka si stojita nasproti in bijeta značilen boj za prvenstvo, ki bo opredelilo bodočo formo močnega ruske države. Z ene strani ideja internacionalizma kot krajina negacija vseh dosedanjih oblik meddržavnega življenja, čije končni cilj je spočetka evropska, pozneje pa svetovna federacija svobodnih avtonomnih sovjetskih republik, z druge pa težnja za nekdanjo svetovno močjo Rusije, za rusko veldržavnostjo. Prva kakor druga ideja ima celotno med komunisti mnogo vnetih zagovornikov. Berlinski ruski list "Nakanunje" je nedavno priobčil članek "Ruska internacionalna", odgovor na zadavno izjavo uglednega boljševskega politika Stalina, ki je odločen pristaša internacionalizma. Omenjeni članek, ki je vzbudil mnogo zanimanja tudi v inozemskem tisku, je spisal zagovornik ruske veldržavnosti ideje Potjehin. Priljubljeni, da upravljajo neskončno rusko zemljo v imenu maloštevilne stranke, je naravno, da boljševiki sumničijo vsakogar, ki ni idejno popolnoma na njihovi strani. Stalin je govoril na zadnjem kongresu komunistične stranke o nacionalnem problemu. Izrazil je svojo bojazan pred bodočnostjo komunistične ideje v Rusiji, češ, da se nacionalna zavest vedno bolj širi zlasti med nestrankarsko inteligencijo in celo med komunisti. Na te besede je repliciral že omenjeni Potjehin, ki v svojem članku izjavja:

Ideja patriotizma je bila in ostane oni kategorični imperativ, ki je res pripeljal iz belega tabora vrdečo Moskvo kot pravo rodno prestolico naše velike države. Vsi elementi, ki se ne strinjajo z boljševiki, ki pa so sprejeli rusko revolucijo kot nekaj neizbežnega, kakor tudi širši sloji ruske inteligence stremijo uprav za tem ciljem, za veliko Rusijo, za njeno pravo veldržavnostjo. V ognju meščanske vojne je na paradoksen način nastala prava nacionalna država. Vse strahote revolucije, državljanske vojne, lakote in epidemije, ki jih je preživel ruski narod z neverjetno potrpežljivostjo, ga karakterizirajo kot pravo nacijo. Stalin ima prav, ko trdi, da patriotizem v sedanji Rusiji ni slučajni pojav. V tej ideji, ali bolje rečeno v idealu velike Rusije se krije ona močna prožina, ki je razprostrla rdeče prapore od Orše, Kijeva, Orla in Samare do Batuma, Murmanska in Vladivostoka. Velika Rusija je ona magična sila, ki je vodila izmučeno in slabo oboroženo armado do zmage. Ona je razvila ideje prapore od Urala in donke pustinja, od kavkaških ledenikov do karpatskih vrhov, od pinkskega močvirja do mongolske puščave. Da povem odkrito: neustopljive ideje internacionalizma, nego narodni interesi Rusije so izgnali iz Arhangelska, Novorosijska in Baku Angleže in očistili Vladivostok in Priamurje od Japoncev. Velika Rusija je s košenom samostojne Petljure prepodila Nemce iz Kijeva in z roko ukrajinskih hajduških čet Grigorjeva očistila Odeso od Francozov in Grkov. V nacionalni ideji je

pravi patos vsega sovjetskega gibanja in najsibo zastrl s tem plinom psevdonomom. V vseh inicijalah raznih republik, kakor USSR, DVR, RSTSR, vidijo vsi delavci, rdečearmijci in stari boljševiki brez izjeme samo eno ime z večnimi, neugaslimi črkami zapisano: Rusija, o Velika Rusija ni kontrabanda, nego dragoceno blago, ki ga je nosila ladja revolucije s tozi burjo zadnjih let.

Ruskega naroda, ki se je osvobodil iz mrtveških krempljev carizma, zgodovina ni osvobodila od njegovih vekovnih dolžnosti, da bo med mnogimi plemeni in narodi ona budoča in gonilna sila, ki naj kulturno združi vsa ta plemena na obširnem ozemlju ene šestinke zemeljske oble. Razmotirvanje tega temeljnega dejstva v prošlosti in faktorja v bodoči zgodovini je neizbežna zahteva, ki jo stavlja življenje vsakemu treznemu politiku. Kajti ne samo s krvjo drugih mahih narodov, nego tudi s krvjo velikega ruskega naroda se je zgradila Rusija. Ni treba govoriti samo o utilitarnem pomenu III. internacionalne za rusko državnost, nego upoštevati se mora tudi važna uloga internacionalne ideje v razvoju in napredku nove Rusije. Uprav ta ideja bo zamogla cementirati številna plemena in narode, ki so različni po običajih, jeziku, zgodovini in veri. Nova Rusija je že sama po sebi popolna internacionalna. Graditi rusko državnost na zatiranju malih narodov pa je nemogoče in bi škodovalo njenim lastnim interesom. Te vrste šovinizem mora biti tuj novemu patriotizmu. Pri vsem tem pa internacionalna ideja kot taka, celotno v zvezi z gospodarsko neobčnostjo, ne more dovolj cementirati stavbe velike Rusije. To cementiranje lahko da samo intenzivno delo za kulturno zblizanje vseh narodov sovjetske republike za povzdigo njihovega gospodarstva in za prilagoditev k svetovnemu procesu. Ta dolžnost, ki jo je usoda naložila vsakemu narodu, tvori njegovo zgodovinsko misijo. Hladnokrvna in poudarna zavest o svoji kulturni ulogi ni šovinizem ruskega inteligenta, nego pravica, ki mu jo daje težko trpljenje v prošlosti, da dobro pozna svoje mesto v domovini. Narod, ki je glede nastoletnjim jarem despotizma in težko breme tartarskega navala, ne glede na socialno breme v domovini, na tlako in izkoriščanje od strani inozemskega kapitala ustvaril samoniklo bogato narodno kulturo v dveh delih sveta (Aziji in Evropi) je zaslužil pravico, da nastopa kot kulturni voditelj.

Ruski jezik služi kot sredstvo za občevaranje vsem narodom od Atlantskega do Tihega oceana. In prav nič nas nemoti tamlanje moskovskih listov, ki prelivajo solze nad zasiljem ruskega jezika, češ, da bi bilo treba dati vsem narodnim manjšinam svoje šole, kajti to vprašanje ni v nobeni zvezi z internacionalizmom. Naloga ruske in svetovne zgodovine obstoji v tem, da čimprej pripelje te narode v okrilje visoke ruske kulture. To pomeni, da se morajo narodne manjšine živjeti v rusko kulturo in spreminiti v ono internacionalno, ki jo predstavlja Rusija. Združiti vse prebivalce šrom

Rusije v eno kulturno in časosoma tudi jezikovno in versko celoto, dati tej celoti smer skupne ruske državnosti, to je glavna naloga ruske inteligence. V začetku revolucije se se hoteli ti narodi oddeliti od Rusije, zahtevati so pravico samoodločbe, obenem pa so klicali na pomoč zapadne narode. Samo ruski narod se ni pečal z malenkostnimi notranjimi problemi, kajti ideja nacionalnega šovinizma in separatizma je tuja njegovemu narodnemu značaju. Rus je v prvi vrsti človek in potem šele Rus. Toda aprav kot Rus je on človek v pravem pomenu besede. V tem tči skrivnost, kako je ruska ekspanzivnost mogla odstraniti vse zapreke. V tem je tudi bistvo ruske veldržavnosti in jamstvo za rdečo zastavo ruske internacionalne povsod, kjer je prej plapolala narodna trobojnica od bregov Pruta do mračnih skal Botniškega oceana.

Tako si je zamislil bodočnost Rusije Potjehin. Zanimivo je, kaj pravi o tem problemu hči velikega ruskega misleca Ljubov Dostojevskaja: V svoji karakteristiki očetovega življenja in delovanja piše med drugim: "Ne da bi bil anarhist, kakor menijo o njem evropski politiki, je začel ruski kmet graditi ogromno vzhodno državo, da se pobratimi z mongolskimi narodi in stopi v prijateljske stike z Indijo, Pezijo in Turčijo. On je pridržal boljševizem samo kot strašilo z namenom odstraniti Evropo na zadostno razdaljo, da bi ga ne ovirala in motila pri zidanju svoje nacionalne stavbe. V trenutku, ko bo ta stavba dograjena, bo ruski kmet razrušil nepotrebnostno strašilo in začuden Evropejci bodo videli, kako se je dvignila iz razvalin nova ruska država, mnogo močnejša in solidnejša, kakor je bilo nekdanje carstvo."

Bolj glasno kakor te, morda prerokve besede pa govori zgodovinski primer s francosko revolucijo zato, da se bo dvignila iz sedanjega kaosa močna ruska država, ki bo znova igrala odločilno ulogo v mednarodnem življenju. In ta glas bi ne smel nimno ušee naše zunanje politike.

Vrh Triglava.

Spisal Fr. Ž.

Zastran triglavskega vrha se je naša javnost zadnje dni razburjala vse premo. Načelnik gostilničarske zadrage je ogorčen — rekel je, ne za klavern liter se ni več popilo nego običajno. Potrdil je gospod policijski oficijal Macemuli, pijancev so toliko aretirali, kakor druge dni. Prijatelj Pepe, ki pomaga pisati vsakdanje javno mnenje, je dejal, ako bi bili Slovenci resnični rodoljubi, kakršnih je treba, da so, vsa Slovenija bi morala biti v teh usodnih dneh rjoveča do neba. Kajti v tem smo si bili edini, da se mera slehernega rodoljubnega razburjenja, slehne rodoljubne ogorčenosti razodeva v nas Slovenceh po količini zavžite pijače, ta pojav je globoko utemeljen v slovenski duši. To pot se ni naša javnost mlačna prav nič odlikovala, — triglavski dogodek je šel skoro neopaženo mimo slovenske ježe. To pa je škandal!

Triglavski vrh mi ni neznani. Bil sem v Vratih, v Aljaževem domu koj pri tleh na levo. Tam sem poslušal mladega suhega dedca v kratkih irkastih hlačah, ta je bil zgorel na triglavskem vrhu in je pravil o njem. Stokal je, kako ga bole bedra in kazal je razpraskan kolena in polagoma je prišlo na dan; ta irhasti dedec je bila pravzaprav dama nežnega spola z Bleda v ličnem turistovskem kroju in ne brez dote. Dosti več ni povedala, odtod poznam triglavski vrh in ako drugi niso razburjeni jaz sem razburjen in to jako in navzlie neznosni draginji.

Zgodilo se je: naklonjena sosednja sila se je z grabežljivo roko dotaknila imenovanega vrha! Jaz sem soglasnega mnenja, da tega ne smemo pripustiti pod nobenim pogojem in brez ozira na stroške in trud.

Gre za jako visoko reč, za naj-

višjo, kar jih imamo nad morskostvo brez oklevanja takoj pozove gladino. In bi moral v tem zgodovinski hupu utihiniti vsak slehernaklonjeni sosed z brezbožno ni notranji preprič pa naj se tice roko oskrnil trglavski vrh s svota prepri novih uličnih napisov ali jimi barvami, če tisti hip mora tu Krekovega spomenika ali kače v di naše pleskarstvo udariti na plan begrajskem pivu. Vse očbi nam z nabrušenmi čopiči in jih bridko morale biti v usodepolnih teh dneh zavihetiti zmagovalno nad našim obrnjene edinole tja gori v ono vrhom, da se zopet zablešči v stapečino in ne bi smeli opešati in ne rem sijaju in se ne bi smelo tvrdo, si smeli odnehati, ampak bi morali neizprosno mož jeklen umakniti dan za dnem od enajstih zvečer do do zadnje srage firneža.

Jako sem razburjen in navzlie iskrenemu prizadevanju nikakega upanja, da si razburjenje ugasm, prepričla je valuta, izrpan je kredit — to naj slavno uredništvo primerno uvažuje. Pa vprašam: Ali vesoljna Slovenija res ne zmore par zanesljivo podkovanih gor-skih čevljev v irhovini, da bi stvari naredili konec, stopili gori in bi tisti nesrečni vrh kratkoma pobasali v svoje nahrbtnike in ga prinesli dol. In bi vrh spravili v arhiv Glavne kontrole, tam bo na varnem, odtod ga ne dobi živa duša več venkaj ne v izvorniku ne v prepisu — za vse veke bo umaknjen sleherni nadlegi.

Da bo potem mir! Miru smo potrebni! Vsaj meni razburjenje škoduje, snoči sem že videl po stenah miši — to ni dobro.

Nevlhta v Sloveniji.

Dne 16. avgusta je obiskala Ljubljano in ostalo Slovenijo po vsednevni neznosni vročini zopet lahka nevlhta, po kateri se vsul blagodejni dež, ki je očistil ozračje in dobro izpral tudi ulice.

Vsak je svoje sreče kovač.

LJUDJE navadno v nesreči tarnajo nad svojo usodo, toda ako preiskujejo vzrok svoje nesreče, bodo pronašli, da sta usoda in sreča taki, kakor so si ju sami provzročili.

Nobena druga stvar ne doprinese k Vaši sreči toliko kakor zdravje, marljivo delo in razumno varčevanje.

Napravite si Vaš način hranjenja še danes in vložite Vaše prihranke v domači denarni zavod na

"Special interest account"

kjer bodo sigurno naloženi in Vam prinašali 4% obresti na leto.

DENARNA NAKAZILA V STARO DOMOVINO IZVRŠUJEMO TOČNO, IN PO JAKO ZMERNIH CENAH.

ZASTOPAMO VSE PREKMORSKE PAROBRODNE DRUŽBE.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE.

Izšla je nova izdaja

'PESMARIGA GLAZBENE MATICE'

Zbori za štiri moške glasove.

Uredil MATEJ HUBAD

Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje sledeče pesmi z notami:

1. Na dan; 2. res oženil bi se; 3. Kazen; 4. Kmečka pesem; 5. Vasovalec; 6. Na trgu; 7. Pesem o beli hišici; 8. Prošnja; 9. Dan slovenski; 10. Tihi veter od morja; 11. Še ena; 12. Povejte, ve planine; 13. Sijaj, solnce; 14. Lahko noč; 15. Deklica mila; 16. Slanica; 17. Vabilo; 18. Pastirček; 19. Rožmarin; 20. Čerkvica; 21. Prošnja; 22. Imel sem ljubi dve; 23. Daniel; 24. Savska; 25. Obleček; 26. Planinska roža; 27. Hercegovska; 28. Ljubezen in pomlad; 29. Rožica i slavlji; 30. Naša zvezda; 31. Lahko noč; 32. Pod noč; 33. Kaj bi te pral; 34. Bože pravde; 35. Na grobih; 36. Nad zvezdami; 37. Vabilo; 38. Usliši nas; 39. Na morju; 40. Pastir; 41. Slovenska zemlja; 42. Barčica; 43. Obleček; 44. Utopljenka; 45. Potrkali na okno; 46. Glas Grobova; 47. Katrica; 48. Deklica, ti si jokala; 49. Jaz bi rad ru-dečih rož; 50. Zdravica; 51. V mraku; 52. Lepa naša domovina; 53. Vigred se povrne; 54. Vinska; 55. Oj dekle, kaj s tak žalostna; 56. Slanica; 57. Oj, te mlinar; 58. Pojdaj na rute; 59. Slovenec; 60. Naša zvezda; 61. V slovo; 62. Izgubljeni cvet; 63. Sanak spava; 64. Glejte, kako umira pravilni; 65. Naprej; 66. Kje dom je moj; 67. Hey Sloveni; 71. Domovini; 72. Sokolski; 73. Jadransko morje; 74. Popotnikova pesem; 75. Domovina; 76. Slovenski svet, ti si krasen; 77. Uboj; 78. Večer na Savi; 79. Zrinsko, Frankopanka; 80. Što čutiš, Srbine tuži; 81. Pobratinjica; 82. Pomlad in jesen; 84. V tih noč; 85. Milica; 86. Njoi; 87. Njega ni; 88. Pod oknom; 89. Prva ljubezen; 90. Lahko noč; 91. Pri oknu sva molče stonela; 92. Strunam; 93. Slovo; 94. Strunam; 95. Prošnja; 96. V ljubem si ostala kralji; 97. Pod oknom; 98. Ljubezen in pomlad; 99. Lahko noč; 100. Raztanek; 101. Svrčanje; 102. Tam, gdje stoji; 103. Prelja.

Cena s poštnino \$3.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street

New York

DEDŠČINA.

Spisal Richard Dallas.

Za "Glas Naroda" poslovenil J. T.

11

(Nadaljevanje.)

Osmo poglavje.

Ko sem naslednjega dne prišel v pisarno, me je čakal tam postaren človek.

— Jaz sem notar Smith — se mi je predstavil.

— Kaj bo dobrega?

— Sporočiti vam moram, gospod Dallas, da vas je pokojni Arthur White postavil za oskrbnika svoje zapuščine. Tukaj se vam prinesel podpis.

Tudi notar je skušal govoriti o zagonetni smrti, toda jaz sem ga kmalo odslavil.

Testament je bil kratek. S par besedami je White povedal, naj se toliko in toliko uporabi za plačanje njegovih dolgov, ostanek pa pripade Henryju Wintersu. H koncu je pristavil, da se zaveda, da je delal svojemu bratranu Wintersu veliko krivico, katero pa skuša na ta način že vsaj deloma popraviti.

Jaz sem se zamislil:

Ne rečem, da me je oporoka malo presenetila. Torej to je bilo tisto, o čemur mi je White tolikokrat namigoval, da mi ima povedati.

Kmalopotem so me poklicali v sobo državnega pravdnika. Pri njem sta bila inšpektor Dalton in detektiv Milles.

— Gospod Dallas — je rekel državni pravdnik, — baš sedaj sem čestital inšpektorju Daltonu, ker je dosegel tako izvrstne uspehe. Čital sem izjave priče, ki so nastopile pred coronerjem ter moram reči, da sem žnjimi popolnoma zadovoljen. Priviz je bil dovoljen in vsled tega se bo vršila v najkrajšem času nova obravnava. Po mojem mnenju bi bilo najboljšje, če bi jutri takoj puosladli vse akte veliki poroti. V takih slučajih kot je ta, je hitra justica potrebna.

— Wintersu se mora dati na vsak način dovolj časa — sem rekel jaz, — da si bo izbral zagovornika.

— Dobro torej. Štirinajst dni mu dam časa. Sicer pa, zagovornik ali ne zagovornik, izmazal se ne bo.

Meni je bila že na jeziku izjava, da nisem popolnoma nverjen o Wintersovi krivdi, pa sem rajši molčal.

— Gospod državni pravdnik, prosim vas, dovolite mi, da grem k Wintersu v celico.

— Drage volje. Če morete kaj izvedeti od njega, me bo jako veselilo.

— Ali smem tudi detektiva Millesa vzeti seboj?

— Če vam je drago, zakaj pa ne.

Na poti proti jetnišnici je začel govoriti detektiv:

— Na obrazu se vam pozna, gospod Dallas, da niste na jasna. Tudi mene mučijo razni dvomi.

Jaz sem odvrnil: — Tisto noč je deževalo. Če se je vrnil White brez plašča, bi morala biti njegova črna obleka zaokra.

— Jaz sem natančno preiskal njegovo obleko in na nji nisem našel nobenih posledic slabega vremena. Ogledal sem si tudi njegov dežnik. Dežnik je bil popolnoma suh.

— Ali je rekel stražnik, da je imel White dežnik seboj?

— Da, stražnik je izjavil, da je tedaj odpiral dežnik, ko je šel mimo njega.

— Kakšne zaključke izvajate iz tega?

— Stražnik trdi, da je bil on, toda stražnik se tudi lahko moti.

— Zdi se mi, da greste nekoliko predaleč gospod Milles. Ne verjamem, da bi se stražnik motil ter da je zamenjal Whitea s kom drugim. Prav dobro je poznal plašč. Če so našli potem plašč v stanovanju Miss Stanton, je jasno, da je moral biti dotični človek s plaščem tam.

Milles je prikimal.

Medtem sva dospela do jetnišnice. Stražnik naju je povedel v Wintersovo celico.

Winters je sedel sklonjen ter si pedpiral z rokami glavo. Komaj, da se je obrnil, ko sva vstopila.

Ko sem mu predstavil detektiva Millesa, je samo nalahko prikimal ter se nato obrnil vstran.

Končno je vprašal: — Po kaj sta prišla?

— Prišel sem vas vprašati, gospod Winters, za vaše mnenje. Dosedaj smo slišali le druge govoriti. Povejte nama, kaj veste vi. To bo velike važnosti. Saj se vendar zavedate, v kakem položaju se nahajate.

— Predobro se zavedam — je odvrnil žalostno.

— Torej govorite vendar.

— Kaj naj govorim, saj vem, da me ne bodo hoteli razumeti in mi ne bodo vrjeli. — Zamislil se je, potem je pa rekel precej živahno:

— Prisegam, da nisem umoril Arthura.

To je izpregovoril tako prepričevalno, da je bila moja sumnja o njegovi nedolžnosti potrjena.

— In dalje prisegam — je nadaljeval — da je vse res, kar so izpovedale priče proti meni.

Te njegove besede so me čudno dirnile.

— V oni noči sem se napotil proti njegovi hiši in sicer v namenu, da dobim od njega nekaj denarja. Kot ponavadi, sem tudi tiste večere pil. Popolnoma suh sem bil, pil bi pa še rad in rad igral. Šel sem proti njegovi hiši in ker sem videl luč v njegovi sobi, sem pogledal skozi okno. Hotel sem se prepričati, če je notri in če je sam ali ne. Videl sem ga ležečega na naslonjaču. Če je bil tedaj že mrtev, mi ni znano.

Winters se je globoko oddahnil, potem pa nadaljeval:

— Baš sem hotel potegniti za zvonce, ko sem opazil na drugi strani ceste stražnika. Ker je bilo že pozno, se mi je zdelo boljše počakati, da bo odšel. Mahnil sem jo dva bloka naprej in se vrnil. Hotel sem stopiti v hišo, ko sem na stopnjicah nekaj opazil. Pobral sem in videl, da je bankovec za petdeset dolarjev. Vzel sem ga ter se vrnil v gostilno, kjer me je čakal prijatelj.

— Ostalo vam je znano, — je nadaljeval. — S prijateljem sva šla v Smithovo igralnico. Dvakrat ali trikrat sem stavil, pa ni bilo več petdesetaka. Naslednjega dne sem čital v listih, da je bil Arthur umorjen. Neka tajna sila me je gnala proti njegovi hiši. Nisem pa imel toliko poguma, da bi vstopil. Ostal sem tam, kjer ste me vi našli.

Zopet je umolknil.

Z Milesom sva se spogledala. Miles je prikimal, kot da bi hotel reči: — Dobro si je izmislil svoj govor.

(Dolje prihodnjič.)

Razjasnjenja.

Ivo Šorli.

Hči (zmajo z glavo in se za smeje): Veš, mama, da se ne morem in ne morem privaditi. Kadar izvršim M., pa mi gre pri monogramu kar samo na R na mesto P.

Mati (vedro): Ne pomaga vse nič — danes teden boš že M. P.

Hči (zamišljeno): Da, danes teden bom že dva dni gresla ...

Mati (jo počasi in ljubeče pogleda): Človek ne bi verjel, če te pogleda. Tak otrok! Šestnajst let v maju in se mož! ...

Hči (resno): Saj morda je res prežgodaj, mama. Zdaj skoraj razumem papana, da je spočetka tako branil.

Mati: Kaj hočeš, ko pa Viktor ne odneha. In kdo ve, kaj se lahko še zgodi. Bolje je, da si preskrbišena ... (Bolj teoretično).

Sicer pa dandanašnji ni več, kakor je bilo nekdaš, še v mojih časih. Takrat smo res vzele slovo od mladosti, če smo se poročile; zdaj pa ima mlada žena še več svobode in zabav nego deklet. Na plesih, v društvi, povsod so prve. Nekje sem brala, da je to celo znak višje kulture. Francozi da imajo le zato tako razvito družabno življenje, ker tam vladajo v družbi žene. Tako ima poročena dama vsa razvedrila, ki so dovoljena počitni ženski, pa še moža in otroke povrh.

Hči (kar tako): Mama, kaj boriš res tudi otroke imela?

Mati: Seveda jih boš imela. Že jih Bog da ... (Naenkrat s pozornim pogledom, počasi): Pa zakaj ne bi jih imela?

Hči (rahlo zardi in se zasmeje): Seveda jih bom imela, ako bo le Viktor hotel, da jih kupiva ...

Mati (z isto tipopočo opreznostjo): Pa kako ... kako si ti že misliš, da se otroci — kupijo? ... Kako se kupijo? ...

Hči (v rahli zadregi, a s pomilovalnim nasmehom): Ah, prosim te, mama, za tako neumno me vendar ne boš imela, da verjamem še na štorjiko in take pravljice!

Mati (nekoliko svobodnejše): Tem bolje! Zakaj lansko leto si bila v teh rečeh še pravi teliček, če ne zameriš. Ali se spominjaš — ko smo bili v Bohinju, pa si naju s papanom prišla klicat! Takrat veš, ko so prignali kmetije krave in tistega bika na vodo ...

Hči (je spustila delo v naročje in gledala mater s široko odprtimi očmi).

Mati (ki tega ni opazila, mirno nadaljuje): Ne veš, kako sva bila oba presenečena. Človek si še misli ne, da je kaj takega mogoče; čeprav bi se moral zavedati, da je ob taki vzgoji seveda precej naravno.

Hči (jo še vedno samo gleda; nenadno ji zaigra v očeh): To ... to torej je bilo? ... Zato sta bila oba v taki zadregi! ... (Hipoma vsa iz sebe): Pa to je vendar gnusno! ... To je naravnost strašno! ... (Plane in hoče skozi vrata).

Mati (jo nazvle vsi oseplosti): Kam hočeš? Tu ostanes! Ali misliš, da bo kaj drugače, ako bežiš ven? Zdaj, šest dni pred poroko je že čas, da — — — Ampak, križi božji, kdo bi bil dejal! Ne, to je res od sile! Toda, kaj si mislila, potem — — —?

Hči (ji burno izpuli roko): Naj sem mislila, kar sem hotela — takih grobobj še ne! ...

Mati (kakor da se opravičuje): Sicer sva ti naposled prav za prav pa le vse že razložila! Takrat na primer, ko je bila mačka prej takšna, potem pa je imela mlade ...

Hči: Pa to ni tisto! Tisto ni nič grdega! Se ji spet vsili vizija od poprej; strastno): Pustite me! Z nobenim več ne bom govorila!

Mati (hoče spet ven).

Mati (jo s silo združuje): Toda pri človeku je vendar vse omiljeno, pofinjeno! ... Tu vendar ne boš primerjala ...

Hči (srdito): Še grše je, če je tako! Fej! Pustite me vsi skupaj! (Se iztrga in zbeži skozi vrata).

Mati (gleda topo za njo): Na tu imaš! Zdaj po vedi — — —!

Migec dni pomeje.

Mati: Sedi no! Saj moraš biti

(še vsa zlomljena od potovanja! Hči (vsa razžarjena, srca sama): Ah, ljuba mama, to praviš zdaj že črti dan, kadar pridem sem vem ne več, da sem bila na potovanju!

Mati (se nasmehne): In najbrže tudi ne, zakaj si takrat počela takšno reč ...

Hči: Kdaj?

Mati: I, takrat pred poroko, ko si pokazala, kako si se strašno otročja. In potem še naslednje dni, da smo se že bali, ali nam ne zbežiš celo izpred oltarja.

Hči (ki se je skrajša nekoliko v zadregi smehljala, resno): Da, nekaj dni, moda najlepši dni si mi s tistimi "razjasnili" res skvarila ... Ne očitam ti seveda, toda — — —

Mati: Toda? ... (Čez hip, počasi): Toda ti bi jih svoji hčeri torej ne?

Hči: Ne vem ... Vsekakor mislim, da ne — tik pred tisto uro ... In sploh — ali je potrebno? ...

Mati (vzkipi): Ko pa ves svet kriči, da je! Ne veš, kolikokrat je bil papa nad menoj radi tega, češ da je že ne vem kdo tako učil; in da bi lahko kak brezvestnež zlorabil tvojo nevednost. In sploh takšno. Parkrat sem res že hotela začeti, pa mi je vselej spet zmanjkalo poguma, ko sem videla to tvojo nedolžnost ...

Hči (se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

(se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne toliko, da bi jo bil mogel "zloračiti" kak brezvestnež? ... (Čez hip): Ne, veš mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugod, če katera trdi nasprotno, bo morda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo proth meni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer

— prizora z bohinijskega potoka ... Nekaj človek nehoti le ujam, če ga starši še tako zapirajo pred svetom. Sicer pa, če si kako deklet misli, da je že to dovolj, če se dva pravi strastno ljubita, kakor sem si mislila jaz — besedo "strastno" sem razumela sploh samo v tem pomenu — tem bolje! Jaz gotovo ne bi bila dovolila, da me kdo "prav strastno" poljubi. Že iz strahu ne ... (Pogleda mamino): Toda, čuj, mama, če je bilo papanu toliko na tem, zakaj pa si nista priskrbeli kakšno takšnih knjig? Viktor je rekel, da so; in da je tam prav natanko povedano, kako naj vzgojitelj — — —

Mati (srdito): Eh, tiste knjige! Žnjimi se sem se šele namučila Lahko je napisati: napravi tako in tako; toda pojdi in napravi! (Vzkipi se hnje): Ali je sploh mogoče delikatno govoriti o teh rečeh!!

Hči: Menda res ne ... (Zardi tiho): Delikatno se da samo ravnati ... O, če bi svojega Viktora že prej ne bila imela tako rada, bi mu bila do smrti hvaležna samo zato ... Toda — — —

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi rajši, ali najameta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

(umolkne).

Mati: Kaj ne? ... Saj se še zdaj človeku zadira beseda, ko sva obe poročeni ... Povej mi